Betänkande FiUB 13/2022 rd─ RP 82/2022 rd

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om fastighetsskattestöd för produktionsbyggnader inom jordbruket vid fastighetsbeskattningen för 2022

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om fastighetsskattestöd för produktionsbyggnader inom jordbruket vid fastighetsbeskattningen för 2022 (RP 82/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:
- Lagmotion LM 54/2021 rd Juha Mäenpää saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 3 § i fastighetsskattelagen

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört
- lagstiftningsråd Jukka Vanhanen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Vesa Kahilampi, jord- och skogsbruksministeriet
- ledande skatteexpert Sami Varonen, Skatteförvaltningen
- specialsakkunnig Pekka Montell, Finlands Kommunförbund
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Skattedelegationen har fått ett skriftligt yttrande av
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Skattedelegationen har fått ett meddelande, ingenting att yttra
- Finlands näringsliv rf.

PROPOSITIONEN

Propositionen

I propositionen föreslås det att fastighetsskattelagen ändras temporärt så att det i lagen tas in en bestämmelse om ett fastighetsskattestöd för produktionsbyggnader inom jordbruket som ska til-

lämpas vid fastighetsbeskattningen för 2022. Dessutom föreslås det att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och lagen om beskattningsförfarande ändras.

Fastighetsskattestödet grundar sig på de tillfälliga regler om statligt stöd som Europeiska kommissionen har godkänt till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina.

Stödet beviljas på ansökan och genomförs i form av en sänkning av skatten på sådana produktionsbyggnader inom jordbruket som ägs av jordbruksidkare. Den föreslagna sänkningen kan vara högst 35 000 euro. Skatteförvaltningen avlyfter skyldigheten att betala fastighetsskatt till den del som motsvarar sänkningen och betalar tillbaka skatt som redan betalats. Ett villkor för stödet föreslås vara att den andel som vissa insatsvaror utgör av jordbrukets vissa utgifter är minst 15 procent. Stödet ska inte kunna beviljas i strid med sanktioner som införts med anledning av kriget i Ukraina.

Det föreslås att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter ändras temporärt så att vissa uppgifter om stöd som överstiger 10 000 euro blir offentliga.

Lagen om beskattningsförfarande föreslås bli ändrad temporärt så att det införs bestämmelser om anteckningsskyldighet i fråga om uppgifter som behövs för bedömning av om förutsättningarna för beviljande av stöd uppfylls när jordbruk bedrivs för gemensam räkning.

Lagarna avses träda i kraft den 31 augusti 2022. Lagen om ändring av fastighetsskattelagen avses gälla till och med den 31 december 2022, lagen om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter avses gälla till och med den 31 december 2032 och lagen om ändring av lagen om beskattningsförfarande avses delvis gälla till och med den 31 december 2032.

Lagmotion

I lagmotionen med förslag till lag om ändring av 3 § i lagen om fastighetsskatt föreslås det att lagens förteckning över fastigheter som helt eller delvis befrias från skatt kompletteras med produktionsbyggnader inom jordbruket. Till följd av detta ska fastighetsskatt i fortsättningen inte alls betalas för denna typ av byggnader.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Enligt propositionen ska jordbrukare stödjas genom en sänkning av 2022 års fastighetsskatt på produktionsbyggnader inom jordbruket. Syftet är att stödja jordbrukarna och lindra lönsamhetsproblemen till följd av den kraftiga prisstegringen på vissa insatsvaror inom primärproduktionen i jordbruket. Jordbruksföretagarnas produktionskostnader har stigit betydligt sedan Rysslands angrepp mot Ukraina. Kriget har haft en betydande effekt på marknaden för el, bränsle, foder och gödselmedel också i Finland. Detta försvårar ytterligare den redan allvarliga situationen inom

branschen efter covid-19-pandemin. Lönsamhetsproblemet gäller i synnerhet husdjurslägenheter som nyligen gjort investeringar i produktionsbyggnader inom jordbruket.

Det är fråga om en temporär åtgärd som ska tillämpas vid fastighetsbeskattningen 2022. I propositionen föreslås det att fastighetsskattelagen ändras temporärt så att det i lagen tas in en separat bestämmelse om ett fastighetsskattestöd för produktionsbyggnader inom jordbruket. Bestämmelsen ska tillämpas vid fastighetsbeskattningen för 2022. Skatteförvaltningen sänker den påförda skatten på ansökan. Ansökan ska göras senast den 31 oktober 2022 och stödbeslutet fattas senast den 31 december 2022. Fastighetsskattestödet grundar sig på de tillfälliga regler om statligt stöd som Europeiska kommissionen har godkänt för att stödja ekonomin efter Rysslands angrepp mot Ukraina. Stadsstödsaspekterna behandlas närmare nedan.

Av propositionen framgår att för 2021 påfördes ca 61 600 skattskyldiga ett sammanlagt belopp av 15,8 miljoner euro i fastighetsskatt för produktionsbyggnader inom jordbruket. Av de skattskyldiga var drygt 60 700 fysiska personer och deras andel av skatten var ca 85 procent. En tiondel av de skattskyldiga påfördes 74 procent av skatten. Enligt uppgifterna för 2021 skulle ett stödtak på 35 000 euro begränsa beviljandet av stöd endast för en skattskyldig. Den föreslagna nedre gränsen på 10 euro för beviljande av stöd utesluter ca 11 100 skattskyldiga från kretsen av stödmottagare och fastighetsskatt till ett sammanlagt belopp av ca 65 500 euro.

Fastighetsskatten är en avdragsgill utgift i inkomstbeskattningen av jordbruket och en sänkning av skatten minskar avdragsunderlaget vid inkomstbeskattningen för 2022,och ökar beloppet av den beskattningsbara inkomsten med ett belopp som motsvarar sänkningen. I enlighet med regeringsprogrammet ska de ändringar i beskattningsgrunden som påverkar den kommunala ekonomin kompenseras enligt nettobelopp genom att statsandelarna och/eller motsvarande fasta anslag ändras till hundra procent eller genom att andra uppgifter eller skyldigheter slopas. I och med att avdragsgrunden för inkomstbeskattningen minskar ökar kommunernas inkomster från jordbruksidkarnas förvärvsinkomster i enlighet med propositionen med ungefär 2 miljoner euro, varvid behovet av kompensation uppgår till ca 13 miljoner euro netto. Ersättningen för förlorade skatteinkomster till följd av ändringar i beskattningsgrunderna ska av tidtabellsskäl beaktas i statsandelen för kommunal basservice 2023.

Vid utfrågningen av sakkunniga ansågs propositionen i sig vara bra, men å andra sidan sades det också att den föreslagna modellen med skatteåterbäring är ett stelt förfarande och det ansågs vara bättre att produktionsbyggnader inom jord- och skogsbruket helt befrias från fastighetsskatt. Men det hävdades också att det är viktigt att gå raskt vidare med den föreslagna modellen. Dessutom framfördes det vid utfrågningen att statens stödpolitik även under undantagsförhållanden bör vara övervägd.

EU:s regler om statligt stöd

Statligt stöd till jordbruket kommer att bedömas på grundval av EU:s bestämmelser om statligt stöd, på samma sätt som stöd till annan ekonomisk verksamhet, inklusive stöd i form av skatteförmåner. Enligt huvudregeln ska Europeiska kommissionen underrättas om åtgärder som kan betraktas som statligt stöd, innan åtgärderna tas i bruk. Den reglering som föreslås i propositionen grundar sig på kommissionens meddelande den 23 mars 2022 om en tillfällig krisram för stat-

liga stödåtgärder för att stödja ekonomin efter Rysslands angrepp mot Ukraina (2022/C 131 I/01), nedan krisramen. Kommissionen godkände genom sitt beslut av den 20 maj 2022 (SA.102914) stödordningen i fråga. I de föreslagna bestämmelserna har kraven i krisramarna på stödets maximibelopp och övriga villkor beaktats.

I februari 2022 fastställde regeringen som en precisionsåtgärd att fastighetsskatten på produktionsbyggnader inom jordbruket tillfälligt ska slopas 2022, förutsatt att åtgärden är EU-rättsligt godtagbar. Finansminister Saarikko förde den 3 mars 2022 förhandlingar med kommissionären med ansvar för konkurrens Margrethe Vestager om grunderna för åtgärden och möjligheterna att genomföra den. En notifikation till kommissionens generaldirektorat för konkurrens om det planerade avskaffandet av fastighetsskatten gjordes den 7 mars 2022. Notifikationen grundade sig då på kommissionens meddelande av den 19 mars 2020 om en tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 (2020/C 91 1/01) med senare ändringar. Den planerade skattefriheten visade sig dock i praktiken inte vara administrativt möjlig att genomföra. Efter att kommissionen till följd av kriget i Ukraina utfärdat en krisram gjordes en förlängning av notifikationen på basis av den modell för återbäring som föreslås i propositionen.

Avslutningsvis

Utskottet anser att den föreslagna lösningen med ett temporärt fastighetsskattestöd till jordbruksidkare är motiverad. Genom att sänka fastighetsskatten på produktionsbyggnader inom jordbruket underlättas situationen för jordbruksidkare som drabbats av den kostnadskris som orsakats av Rysslands angrepp mot Ukraina. Propositionen är motiverad också med tanke på tryggandet av försörjningsberedskapen och den ska ses som en del av de åtgärder som har vidtagits i det syftet. Underlättandet av jordbruksidkarnas situation samt försörjningsberedskapsaspekterna talar likaså för en brådskande tidtabell.

Utskottet har ingenting att invända mot specialmotiveringen i propositionen. För att komma i åtnjutande av stödet krävs det en ansökan från jordbruksidkaren. Även om ansökningsförfarandet i någon mån ökar den administrativa bördan, är det motiverat. Stödbeslutet förutsätter att de skattskyldiga bidrar till utredningen av villkoren för beviljande av stöd och särskilt med beaktande av EU:s regler om statligt stöd. Kommissionen har genom sitt beslut av den 20 maj 2022 (SA.102914) godkänt den föreslagna stödordningen.

Lagmotion

Med hänvisning till det som sagts ovan föreslår utskottet att lagmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 82/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 54/2021 rd.

Betänkande FiUB 13/2022 rd

Helsingfors 9.6.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Vilhelm Junnila saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf (delvis)
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iiris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
varajäsen Anne Kalmari kesk
ersättare Toimi Kankaanniemi saf (delvis)
ersättare Janne Sankelo saml
ersättare Jussi Wihonen saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tarja Järvinen.

RESERVATION saf, saml, kd

Motivering

Finlands jordbruk har hamnat i stora svårigheter. Jordbrukarnas och köttproducenternas gårdar är olönsamma och högen av räkningar bara växer. För många jordbrukare handlar det om en överlevnadskamp. Det har uppskattats att företagarinkomsten från jordbruket har minskat med hela 20 procent under 2021 och nedförsbacken ser ut att fortsätta i år. Delvis är det fråga om en långvarig tillbakagång, delvis om förändringar på senare tid. Efter den dåliga sommaren 2021 råder det brist på foder, vars pris har stigit. Till exempel gick fodersäd som producerats på mjölkgårdar förlorade, vilket har lett till att gårdarna blivit tvungna att köpa in dyrt foder. Samtidigt har energipriserna stigit och maskiner och maskindelar blivit dyrare.

Bland svingårdarna är det oroväckande att producentpriserna är ungefär desamma som för knappt tio år sedan, medan kostnaderna är i en helt annan klass. Dessutom har många investerat i gårdens lönsamhet och står därför nu i skuld. Även exporten sackar efter. Förra året minskade Kina betydligt sin import från Europa. Samtidigt har konsumtionsvanorna gjort svinköttet mindre populärt. Summa summarum är lägesbilden oroande. Primärproduktion av inhemsk mat är inte bara lantbruksföretagarnas sak utan hela samhällets, eftersom det är fråga om basen för den nationella försörjningsberedskapen.

Fastighetsskatten är en skatt som betalas årligen och som baserar sig på fastighetsinnehav. Den gäller såväl mark som byggnader. Jord- och skogsbruksmark samt vattenområden omfattas inte av fastighetsskatten, men däremot gårdsbruksenheternas byggnader. Denna skatt är således en av de bördor som försvagar jordbrukets lönsamhet. Fastighetsskatten inbringade 2022 hela 1 955 miljoner euro, alltså nästan två miljarder (källa: Statistikcentralen, Skattebetalarnas Centralförbund). Enligt Skatteförvaltningens statistikdatabas var produktionsbyggnadernas andel år 2020 endast 15 001 466 euro, dvs. bara lite mer än 15 miljoner euro, så det var fråga om en tämligen liten inkomst för staten i förhållande till fastighetsbeskattningen som helhet. Däremot är skatten på produktionsbyggnader en betydande utgiftspost för en lantbruksföretagare som befinner sig i en svår och osäker situation. De pengar som kommunerna förlorar ska vid behov ersättas via statsandelssystemet.

Förslag till uttalande 1. Riksdagen förutsätter att regeringen behåller sin nationella beslutanderätt i frågor som hör till den nationella behörigheten, såsom skatte- och socialpolitiken, och självständigt genomför skatteåtgärder som stöder jordbruket.

Förslag till uttalande 2. Riksdagen förutsätter att gårdsbrukets ekonomiska situation och jordbrukarnas inkomstbildning utreds och att regeringen förbinder sig att stödja jordbrukarna över en ekonomiskt svår period.

Förslag till uttalande 3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en lag om återbäring av mervärdesskatten på gödselmedel för att stödja fortsatt gödsling och odling av alla åkerskiften.

Betänkande FiUB 13/2022 rd
Reservation

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2 och 3 enligt betänkandet,

att riksdagen förkastar lagförslag 1,

att riksdagen godkänner ett nytt lagförslag utifrån lagmotion LM 54/2021, ***(Reservationens nya lagförslag)***

att riksdagen godkänner tre uttalanden. ***(Reservationens förslag till uttalanden)***

Reservationens nya lagförslag

Lag

om ändring av 3 § i fastighetsskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fastighetsskattelagen (654/1992) 3 §:n 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1060/2020, som följer:

3 §

Fastigheter som är helt eller delvis befriade från skatt

Fastighetsskatt ska inte betalas för

1) skog, jordbruksjord eller produktionsbyggnader inom jordbruket,

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Reservationens förslag till utlåtanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen behåller sin nationella beslutanderätt i frågor som hör till den nationella behörigheten, såsom skatte- och socialpolitiken, och självständigt genomför skatteåtgärder som stöder jordbruket.

Betänkande FiUB 13/2022 rd
Reservation

2. Riksdagen förutsätter att gårdsbrukets ekonomiska situation och jordbrukarnas inkomstbildning utreds och att regeringen förbinder sig att stödja jordbrukarna över en ekonomiskt svår period.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en lag om återbäring av mervärdesskatten på gödselmedel för att stödja fortsatt gödsling och odling av alla åkerskiften.

Helsingfors 9.6.2022

Vilhelm Junnila saf
Ville Vähämäki saf
Sari Essayah kd
Timo Heinonen saml
Matias Marttinen saml
Jukka Kopra saml
Janne Sankelo saml
Sari Sarkomaa saml
Sami Savio saf
Jari Koskela saf
Jussi Wihonen saf
Toimi Kankaanniemi saf